

Elżbieta Podpłóńska

Kronika Królestwa Polskiego

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 26, 347-348

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ELŻBIETA PODPŁOŃSKA

KRONIKA KRÓLESTWA POLSKIEGO

Il. 1. Bitwa pod Grunwaldem.

Kronika Sarmacyey Europejskiej (...)
Aleksander Gwagnin
Druk, Marcin Lob, Kraków 1611
MNKi/B/19872

W 1611 roku w krakowskiej drukarni Mikołaja Loba ukazała się *Kronika Sarmacyey Europejskiej*, w której się zamyka *Krolestwo Polskie ze wszystkiemi Państwami, Xsięstwami y Prowicyami swemi tudzież też Wielkie Xsięstwo Litewskie, Ruskie, Żmudzkie, Pruskie, Inflantskie, Moskiewskie y część Tatarów przez Aleksandra Gwagnina z Werony (...)* pierwey roku 1578 po łaciniŝy wydana, A teraz zaś za przyczynieniem tych królów, których w łaciniŝy nie masz, *Tudzież królestwu, państw, insuł, ziem y prowicy ku tey Sarmacyey przyległych; iako Ggraecyey Ziemi*

*Słowiańskich, Wołoszey, Pannoniey, Bohemiey, Germaniey, Daniey, Szwecyey, Go-tyey etc. Przez tegoż Authora z wielką pilnością rozdziałami na X ksiąg króciuch-
no zebrana, a przez Marcina Paszkowskiego za staraniem Authorowym z Łac-
ońskiego na Polskie przełożona (...)*

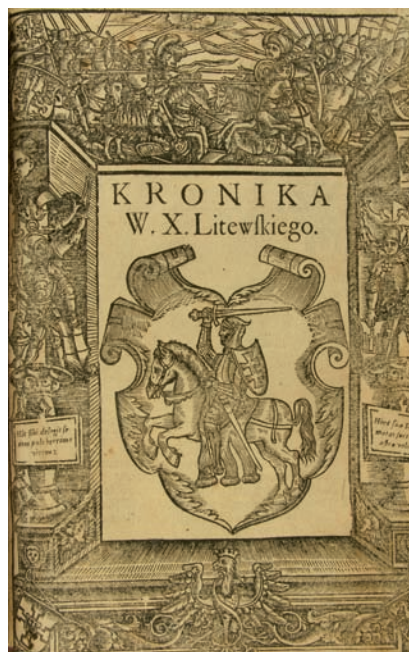
Tak w skrócie i w oryginalnej pisowni staropolskiej brzmi tytuł dzieła Aleksandra Gwagnina o objętości 852 stron. Wydanie pierwsze *Kroniki* w języku łacińskim z 1578 roku nosiło tytuł *Sarmatiae Europaeae descriptio* (...) i liczyło 203 strony, zawierało zarys geografii i historii Polski, Litwy, Prus, Inflant, Moskwy i Tatarii do 1574 roku. Wydanie w języku polskim rozszerzało zasięg zapisów kronikarskich do 1611 roku, z dodaniem historii krajów całej Europy i niektórych z terenów Bliskiego Wschodu. Tego przekładu na język polski, dokonał na zlecenie Gwagnina, Marcin Paszkowski (zm. po 1621) – XVII-wieczny pisarz polski, autor utworów okolicznościowych i religijnych, popularyzator literatury i wiedzy o Oriencie. Wydanie polskie z 1611 roku podzielono na dziesięć części „Kronik”, z których każda posiadała odrębną stronę tytułową i numerację stron. Zamieszczono w nich liczne drzeworyty, przedstawiające wizerunki królów, książąt i władców; ujęte w ozdobne ramy z ornamentem rolwerku, (czyli ornamentem zwijanym) uzupełnionym pękami kwiatów i owoców – jest to typowe zdobnictwo dla dzieł sztuki okresu baroku i manieryzmu. Opisy historyczne krajów również ilustrują drzeworyty z herbami, mapami, scenami z życia codziennego i obrazami ważniejszych bitew. Dzieło Gwagnina cieszyło się wśród współczesnych zarówno popularnością jak i ostrą krytyką, a nawet posądzeniami o plagiaty. Mimo to doczekało się od końca XVI i w XVII wieku przekładów na język włoski, czeski i niemiecki. Było drukowane trzykrotnie w Krakowie, a poza granicą w Spirze, Bazylei, Pradze i Wenecji.

Il. 2, Król Władysław Jagiełło

Il. 3, Książę Witold

Il. 4, Kronika W. X. Litewskiego